PL

EUROPEJSKI BANK CENTRALNY

EUROSYSTEM

OPINIA EUROPEJSKIEGO BANKU CENTRALNEGO

z dnia 21 maja 2008 r.

wydana na wniosek Ministra Finansów Rzeczypospolitej Polskiej w sprawie projektu ustawy o zmianie ustawy o obrocie instrumentami finansowymi oraz niektórych innych ustaw

(CON/2008/20)

Wprowadzenie i podstawa prawna

W dniu 28 lutego 2008 r. Europejski Bank Centralny (EBC) otrzymał wniosek Ministra Finansów Rzeczypospolitej Polskiej o wydanie opinii w sprawie projektu przepisów nowelizujących polskie ustawy dotyczące rynku kapitałowego[1].

Kompetencja EBC do wydania opinii wynika z art. 105 ust. 4 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską oraz trzeciego, piątego i szóstego tiret art. 2 ust. 1 decyzji Rady 98/415/WE z dnia 29 czerwca 1998 r. w sprawie konsultacji Europejskiego Banku Centralnego udzielanych władzom krajowym w sprawie projektów przepisów prawnych[2], z uwagi na to, że projektowana ustawa dotyczy Narodowego Banku Polskiego (NBP), systemów płatności i rozliczeń, oraz zasad odnoszących się do instytucji finansowych w zakresie, w jakim wywierają one istotny wpływ na stabilność instytucji i rynków finansowych. Rada Prezesów wydała niniejszą opinię zgodnie ze zdaniem pierwszym art. 17 ust. 5 Regulaminu Europejskiego Banku Centralnego.

1. Cel projektowanej ustawy i zakres konsultacji

1.1 Celem pakietu legislacyjnego stanowiącego przedmiot niniejszej konsultacji z EBC jest wdrożenie do prawa polskiego szeregu dyrektyw wspólnotowych[3], a także dokonanie innych zmian w obowiązujących przepisach, niezwiązanych bezpośrednio z obowiązkiem wdrożenia prawa wspólnotowego. Wskazane projektowane przepisy stanowiły już przedmiot konsultacji z EBC w

---

1 Na projektowane nowelizacje składają się trzy oddzielne projekty ustaw: i) projekt ustawy o zmianie ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (Dz.U. z 2005 r., Nr 183, poz. 1538 ze zm.) oraz niektórych innych ustaw; ii) projekt ustawy o zmianie ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych (Dz.U. z 2005 r., Nr 184, poz. 1539 ze zm.); oraz iii) projekt ustawy o zmianie ustawy z dnia 24 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych (Dz.U. z 2004 r., Nr 146, poz. 1546 ze zm.).

2 Dz.U. L 189 z 3.7.1998, s. 42.

3 Wdrażane dyrektywy obejmują: i) dyrektywę 2004/39/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie rynków instrumentów finansowych zmieniającą dyrektywę Rady 85/611/WE i 93/6/EWG oraz dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2000/12/WE oraz uchylającą dyrektywę 93/22/EWG (Dz.U. L 145 z 30.4.2004, s. 1); ii) dyrektywę 2004/49/WE Parlamentu Europejskiego Rady z dnia 14 czerwca 2006 r. w sprawie adekwatności kapitałowej firm inwestycyjnych i instytucji kredytowych (Dz.U. L 177 z 30.6.2006, s. 201); oraz iii) kilka innych dyrektyw wspólnotowych (2004/25/WE, 2004/109/WE, 2006/73/WE, 2007/14/WE i 2004/16/WE).

2006 r.[4] Obecnie organ konsultujący występuje o wydanie opinii EBC w zakresie określonych poprawek oraz nowych przepisów wprowadzonych już po pierwotnej konsultacji[5]. Niniejsza opinia EBC ogranicza się przy tym do jednego tylko spośród projektów aktów prawnych przedłożonych do konsultacji, a mianowicie projektu ustawy (poniżej „projektowana ustawa") zmieniającej ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (poniżej „obecna ustawa o obrocie instrumentami finansowymi")[6] oraz niektóre inne ustawy, m.in. ustawę z dnia 24 sierpnia 2001 r. o ostateczności rozrachunku w systemach płatności i systemach rozrachunku papierów wartościowych oraz zasadach nadzoru nad tymi systemami (poniżej „ustawa o ostateczności rozrachunku")[7].

1.2 Projektowana ustawa wprowadza nowe elementy między innymi w zakresie następujących zagadnień dotyczących rozliczania i rozrachunku transakcji mających za przedmiot papiery wartościowe: i) Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych (KDPW, centralny depozyt oraz system rozrachunku papierów wartościowych w Polsce) ma zmienić swoją strukturę udziałową poprzez planowane zobowiązanie NBP do zbycia obecnie posiadanych akcji KDPW[8]; ii) w związku z przymusową sprzedażą akcji KDPW, kompetencje NBP w zakresie nadzoru systemowego nad KDPW ulegną zawężeniu, jakkolwiek NBP ma uzyskać, na podstawie proponowanych przepisów prawa publicznego, pewne ograniczone uprawnienia konsultacyjne i informacyjne w odniesieniu do KDPW oraz w odniesieniu do innych podmiotów świadczących usługi rozliczeniowe lub rozrachunkowe[9]; oraz iii) proponuje się wprowadzenie ograniczeń w zakresie przekazywania przez KDPW osobom trzecim wykonywania czynności z zakresu swoich zadań[10]. Ponadto, planowane jest wprowadzenie pewnych zmian w odniesieniu do ustawowej definicji oraz procedury uznawania systemów płatności i rozrachunku[11] oraz w odniesieniu do

4 Zob. opinię EBC CON/2006/53 z dnia 16 listopada 2006 r. wydaną na wniosek Ministra Finansów Rzeczypospolitej Polskiej w sprawie projektu ustawy o zmianie ustawy o obrocie instrumentami finansowymi.

5 Poprawki te wprowadzono albo w projekcie wniesionym do Sejmu już po wydaniu przez EBC opinii CON/2006/53 (zob. druk sejmowy nr 64) albo też zawarto je w ramach rządowej autopoprawki z dnia 15 lutego 2008 r. uzupełniającej pierwotny projekt.

6 Zob. dane publikacyjne powołane w przypisie 1 powyżej.

7 Dz.U. Nr 123, poz. 1351 ze zm. Jedną z pozostałych ustaw objętych poprawkami jest ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (tekst jednolity Dz.U. z 2002 r., Nr 72, poz. 665 ze zm.).

8 Zob. art. 46 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi zgodnie ze zmianami wprowadzanymi przez art. 1 pkt 37) projektowanej ustawy w brzmieniu proponowanym w punkcie 1(15) rządowej autopoprawki z dnia 15 lutego 2008 r. oraz art. 18a projektowanej ustawy, dodany przez pkt 8 wskazanej rządowej autopoprawki.

9 Zob. art. 48 ust. 16, art. 50 ust. 2, art. 64a, art. 68a ust. 5 oraz art. 68b ust. 1 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi zgodnie ze zmianami wprowadzanymi przez art. 1 pkt 38, 50a, 51a projektowanej ustawy (dodany przez punkt 1(22) rządowej autopoprawki z dnia 15 lutego 2008 r.) oraz art. 56 projektowanej ustawy.

10 Projektowane przepisy pozwalają KDPW przekazywać zadania jedynie spółkom od niego zależnym. Zob. art. 48 ust. 7-15 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi zgodnie ze zmianami wprowadzanymi przez art. 1 pkt 38 projektowanej ustawy, częściowo w brzmieniu proponowanym w punkcie 1(17) rządowej autopoprawki z dnia 15 lutego 2008 r.

11 Proponuje się aby w określonych przypadkach, uzasadnionych względami ryzyka systemowego, Prezes NBP w odniesieniu do systemów płatności oraz Komisja Nadzoru Finansowego w odniesieniu do systemów rozrachunku papierów wartościowych uzyskały kompetencje do: i) uznawania za „system" powiązań pomiędzy tylko dwoma uczestnikami; oraz ii) uznawania uczestników pośrednich za uczestników systemu, por. art. 2-2a, art. 17a i art. 19 ustawy o ostateczności rozrachunku po zmianie wprowadzonej przez art. 13 pkt 1, 2a, 7a i 9 projektowanej ustawy, częściowo w brzmieniu proponowanym w punkcie 4 rządowej autopoprawki z dnia 15 lutego 2008 r.

wymogów dotyczących udzielania zezwoleń na prowadzenie działalności bankom prowadzącym działalność maklerską[12].

2. Uwagi ogólne

EBC pragnie ponowić swoje uwagi wyrażone w opinii CON/2006/53 w takim zakresie, w jakim nie uwzględniono ich w aktualnej wersji projektowanej ustawy, w szczególności w odniesieniu do następujących kwestii: i) potrzeby przystosowania ustawowych definicji „rozliczenia" i „rozrachunku" do standardów ustalonych przez Komitet do spraw Systemów Płatności i Rozrachunku Banku Rozliczeń Międzynarodowych (Committee on Payment and Settlement Systems, CPSS) oraz przez EBC[13]; ii) potrzeby zapobiegania przepływom ryzyka pomiędzy podmiotem świadczącym usługi partnera centralnego a podmiotem świadczącym usługi rozrachunku papierów wartościowych[14]; iii) potrzeby powierzenia zadań związanych z zapewnieniem należytego przebiegu procesu rozliczania i rozrachunku nie tylko KDPW, lecz także innym podmiotom prowadzącym systemy rozliczania lub rozrachunku jakie mogą mieć siedzibę w Polsce[15]; iv) potrzeby przedkładania przez podmiot wnioskujący o zezwolenie na prowadzenie systemu rozliczenia lub rozrachunku zasad dotyczących środków zapewniających ciągłość działania oraz infrastruktury zastępczej, jako warunku uzyskania zezwolenia[16]; oraz v) potrzeby wyraźnego objęcia podmiotów prowadzących systemy rozliczeniowe przepisami ustawy o ostateczności rozrachunku[17]. EBC zaleca uwzględnienie swoich poprzednich uwag w obecnym stadium prac legislacyjnych, obok bardziej szczegółowych zaleceń przedstawionych poniżej.

3. Uprawnienia własnościowe i nadzorcze banku centralnego w odniesieniu do systemów rozliczania i rozrachunku papierów wartościowych

3.1 Obecnie jedynymi podmiotami prowadzącymi w Polsce działalność w zakresie rozliczeń i rozrachunku papierów wartościowych są: i) KDPW; oraz ii) NBP w odniesieniu do określonych rodzajów papierów wartościowych[18]. Akcjonariuszami KDPW, wykonującego pełen zakres funkcji depozytowych i rozrachunkowych, są w równych częściach Skarb Państwa, Giełda Papierów

---

12 W szczególności planowane jest wprowadzenie poprawek dotyczących kapitału zakładowego banku występującego o udzielenie zezwolenia, jak również kwestii organizacyjnego oddzielenia działalności bankowej i maklerskiej. Por. art. 111 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi po zmianie wprowadzonej przez art. 1 pkt 96 projektowanej ustawy w brzmieniu proponowanym w punkcie 1(44) rządowej autopoprawki z dnia 15 lutego 2008 r.

13 Zob. ust. 2.3 opinii EBC CON/2006/53; sformułowane tam uwagi obecnie odnoszą się do art. 45b ustawy o obrocie instrumentami finansowymi w brzmieniu proponowanym przez art. 1 ust. 36 projektowanej ustawy.

14 Zob. ust. 2.4 opinii EBC CON/2006/53; sformułowane tam uwagi obecnie odnoszą się do art. 68a ust. 11 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi w brzmieniu proponowanym przez art. 1 ust. 56 projektowanej ustawy.

15 Zob. ust. 2.5 opinii EBC CON/2006/53; sformułowane tam uwagi obecnie odnoszą się do art. 48 i 68a ust. 1-2 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi w brzmieniu proponowanym przez art. 1 ust. 33 i 56 projektowanej ustawy.

16 Zob. ust. 2.6 opinii EBC CON/2006/53; sformułowane tam uwagi obecnie odnoszą się do art. 68c ust. 2-3 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi w brzmieniu proponowanym przez art. 1 ust. 56 projektowanej ustawy.

17 Zob. ust. 2.10 opinii EBC CON/2006/53; sformułowane tam uwagi obecnie odnoszą się do art. 15 ust. 1-2 ustawy o ostateczności rozrachunku w brzmieniu proponowanym przez art. 13 ust. 5 projektowanej ustawy.

18 NBP może dokonywać rejestracji i rozrachunku transakcji na papierach wartościowych: i) emitowanych przez siebie lub Skarb Państwa; lub ii) inkorporujących prawa pochodne wynikające z takich papierów wartościowych (art. 49 obecnej ustawy o obrocie instrumentami finansowymi; por. art. 45c ustawy o obrocie instrumentami finansowymi zgodnie ze zmianami wprowadzanymi przez art. 1 ust. 36 projektowanej ustawy).

Wartościowych w Warszawie oraz NBP[19]. KDPW podlega nadzorowi Komisji Nadzoru Finansowego (KNF)[20], a ponadto również nadzorowi systemowemu sprawowanemu przez NBP poprzez: i) uczestnictwo jednego przedstawiciela NBP w KNF[21]; oraz ii) szeroki katalog środków nadzoru korporacyjnego przysługujących NBP z tytułu posiadania akcji KDPW, takich jak np. reprezentacja w Radzie Nadzorczej KDPW[22] oraz korzystanie z uprawnień przysługujących członkom Rady Nadzorczej[23].

3.2 Art. 18a projektowanej ustawy nakłada na NBP obowiązek zbycia posiadanych akcji KDPW w terminie 12 miesięcy od wejścia w życie projektowanej ustawy. Jeżeli NBP nie dokona zbycia posiadanych akcji KDPW, podlegać będzie sankcji utraty możliwości wykonywania praw z akcji. Pociągałoby to za sobą utratę przez NBP obecnie przysługujących mu kompetencji nadzorczych wobec KDPW, realizowanych w drodze wykonywania praw z akcji KDPW. Uzasadnienie projektowanej ustawy sugeruje, że zaprzestanie wykonywania przez NBP uprawnień nadzorczych wynikających z posiadanego statusu akcjonariusza może być zrównoważone uzyskaniem przez NBP pewnych kompetencji publicznoprawnych, przewidzianych w projektowanej ustawie[24]. Proponowane przepisy przewidują, że Prezesowi NBP przysługiwało będzie prawo: i) wyrażania niewiążącej opinii w sprawie regulaminu KDPW i jego zmian, przedkładanych do zatwierdzenia przez KNF, w zakresie w jakim regulamin taki dotyczy rozliczania i rozrachunku transakcji mających za przedmiot papiery wartościowe; oraz ii) w tym samym zakresie, wyrażania niewiążącej opinii w sprawie regulaminów spółek zależnych od KDPW, którym KDPW przekazał wykonywanie czynności w zakresie rozliczenia i rozrachunku transakcji mających za przedmiot instrumenty finansowe, jak również regulaminów innych izb rozliczeniowych lub izb rozrachunkowych zakładanych na mocy ustawy o obrocie instrumentami finansowymi po dokonaniu jej planowanej nowelizacji[25]. Przewiduje się ponadto, iż członkowie zarządu lub pracownicy KDPW będą obowiązani do udzielenia na żądanie Prezesa NBP pisemnych informacji

---

19 Zob. Raport Roczny KDPW za rok 2006, s. 6; dokument dostępny wraz z angielskim tłumaczeniem na stronie internetowej KDPW pod adresem www.kdpw.com.pl.

20 Zob. art. 5 ust. 6 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o nadzorze nad rynkiem kapitałowym (Dz.U. Nr 183, poz.1537 ze zm., poniżej „ustawa o nadzorze nad rynkiem kapitałowym").

21 Zob. art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 21 lipca 2006 r. o nadzorze nad rynkiem finansowym (Dz.U. Nr 157, poz. 1119, ze zm.).

22 Rada nadzorcza KDPW składa się z sześciu do dziewięciu członków powoływanych na trzy lata przez Walne Zgromadzenie KDPW (zob. § 15 statutu KDPW, po raz ostatni zmienionego uchwałą Walnego Zgromadzenia nr 5/2007 z dnia 22 sierpnia 2007 r., zwanego dalej „statutem KDPW" (tekst oraz tłumaczenie na język angielski są dostępne na stronie internetowej KDPW pod adresem www.kdpw.com.pl)).

23 Rada nadzorcza KDPW sprawuje stały nadzór nad działalnością KDPW. Kompetencje Rady obejmują między innymi: i) ocenę sprawozdania finansowego KDPW i sprawozdania Zarządu KDPW, ii) zawieszenie w czynnościach członków Zarządu KDPW; iii) uchwalanie regulaminu KDPW, regulaminu Funduszu Rozliczeniowego oraz regulaminu funkcjonowania systemu rekompensat; iv) wybór biegłego rewidenta; v) zatwierdzanie planów działalności i planów finansowych KDPW; oraz vi) wyrażanie zgody na zawiązywanie spółek handlowych zależnych od KDPW (zob. § 20 statutu KDPW).

24 Zob. s. 53 uzasadnienia autopoprawki do rządowego projektu z dnia 15 lutego 2008 r. EBC zauważa, że przyznanie NBP pewnych publicznoprawnych kompetencji nadzorczych proponowano już w projekcie ustawy, który był przedmiotem konsultacji w 2006 r., przy czym nie było to wówczas związane z propozycją nałożenia na NBP obowiązku zbycia akcji KDPW.

25 Prezes NBP będzie miał również kompetencję do wydawania niewiążącej opinii w sprawie udzielenia przez KNF zezwolenia na prowadzenie izby rozliczeniowej lub rozrachunkowej (patrz przepisy wskazane w przypisie 9 powyżej).

w sprawach dotyczących działalności KDPW w zakresie prowadzenia rozliczeń lub rozrachunków transakcji, których przedmiotem są instrumenty finansowe[26].

3.3 Niezależność finansowa banku centralnego

EBC pragnie zauważyć, że wymóg finansowej niezależności banku centralnego, wynikający z art. 108 Traktatu, należy analizować z perspektywy możliwego bezpośredniego lub pośredniego wpływu jakiejkolwiek osoby trzeciej na zdolność narodowych banków centralnych do pełnienia swoich funkcji[27]. Projektowana ustawa pozostaje w sprzeczności z zasadą niezależności banku centralnego, ponieważ zobowiązuje ona NBP do zbycia składników swojego majątku, a mianowicie posiadanych przez niego akcji KDPW. EBC stoi na stanowisku, że status NBP jako akcjonariusza może ulec modyfikacji, jeżeli zaistnieje taka potrzeba, w drodze umowy z organami decyzyjnymi NBP o sprzedaży akcji po cenie rynkowej.

3.4 Uznanie funkcji nadzorczych NBP

EBC rozumie, że projektowana ustawa nie wpływa w zasadniczy sposób na obecne uprawnienia nadzorcze wykonywane przez NBP wobec systemów płatności na mocy przepisów ustawy o ostateczności rozrachunku[28]. Projektowana ustawa przewiduje przy tym wyraźne określenie zakresu niektórych uprawnień NBP wykonywanych w ramach nadzoru systemowego (oversight) wobec systemów rozliczania i rozrachunku. Jak wskazywano w poprzednich opiniach EBC, wykonywana przez banki centralne funkcja nadzoru systemowego zawarta jest w ramach przynależnego im zadania wspierania sprawnej infrastruktury rynków finansowych i ma na celu zapewnienie skuteczności polityki pieniężnej oraz ogólnej stabilności finansowej[29]. W tym kontekście należy zauważyć, że systemy płatności oraz systemy rozrachunku papierów wartościowych (security settlement systems, SSSs) są wzajemnie powiązane z uwagi na stosowanie zasady „dostawa za płatność" (delivery versus payment), zgodnie z którą rozrachunek papierów wartościowych oraz transfer środków pieniężnych następują w tym samym momencie. Istnieje zatem silne uzasadnienie dla integracji nadzoru systemowego nad systemami płatności oraz nad systemami rozrachunku papierów wartościowych, jak również dla powierzenia wykonywania tej funkcji krajowemu bankowi centralnemu. Rozrachunek obu stron wskazanego typu transakcji powinien bowiem podlegać podobnemu rygorowi w celu uniknięcia ryzyka asymetrycznych zaburzeń niosących konsekwencje systemowe. Rola krajowych banków centralnych w

---

26 Zob. nowy art. 64a ustawy o obrocie instrumentami finansowymi, dodany przez art. 1 pkt 51a projektowanej ustawy, przewidziany w pkt 1(22) rządowej autopoprawki z dnia 15 lutego 2008 r.

27 Zob. ust. 9 opinii EBC CON/2004/16 z dnia 11 maja 2004 r. wydanej na wniosek włoskiego Ministerstwa Spraw Gospodarczych i Finansów w sprawie projektu ustawy o ochronie oszczędności..

29 Zob. art. 16 ust 1. i 3 oraz art. 17-19 ustawy o ostateczności rozrachunku. Wskutek przepisów wprowadzonych przez projektowaną ustawę, Prezes NBP uzyska kompetencję do uznania powiązań pomiędzy dwoma uczestnikami za system płatności (zob. przepisy wskazane w przypisie 11 powyżej).

29 Ust. 2.8 opinii EBC CON/2006/53; por. ust. 3.2 opinii EBC CON/2006/20 z dnia 25 kwietnia 2006 r. w sprawie holenderskiego projektu ustawy dotyczącej nadzoru nad sektorem finansowym oraz ust. 4-14 opinii EBC CON/1999/19 z dnia 20 stycznia 2000 r. wydanej na wniosek luksemburskiego Ministerstwa Skarbu oraz Spraw Budżetowych w sprawie projektowanych przepisów prawnych wdrażających dyrektywę 98/26/WE [tytuł skrócony]; por. CPSS, „Nadzór systemowy sprawowany przez banki centralne nad systemami płatniczymi i rozliczeniowymi" (Central Bank Oversight of Payment and Settlement Systems), maj 2005 r., pkt 1.1; publikacja dostępna na stronach internetowych Banku Rozliczeń Międzynarodowych pod adresem www.bis.org.

sprawowaniu nadzoru systemowego nad systemami płatności oraz systemami rozrachunku nie ulega zatem wątpliwości, gdy uwzględni się kluczowe znaczenie tych systemów dla funkcjonowania rynków finansowych, a także w konsekwencji wymóg ich bezpieczeństwa i efektywności. Nadzór systemowy nad systemami płatniczymi i rozliczeniowymi stanowi jedną z głównych kompetencji przynależnych Eurosystemowi, przy czym podstawa prawna dla jego wykonywania określona została w art. 105 ust. 2 Traktatu oraz art. 3 ust. 1 i 22 Statutu Europejskiego Systemu Banków Centralnych i Europejskiego Banku Centralnego[30]. W szczególności zadania z zakresu nadzoru systemowego nad systemami płatniczymi wykonywane są przez banki centralne Eurosystemu zgodnie ze wspólną polityką określaną przez Radę Prezesów; polityka taka znajdzie również zastosowanie wobec NBP po przyjęciu przez Polskę waluty euro[31]. Jak wskazywano w poprzednich opiniach EBC[32], znaczenie nadzoru systemowego wykonywanego przez bank centralny odzwierciedlają również: i) w perspektywie międzynarodowej, wspólne działania w dziedzinie rozliczania i rozrachunku papierów wartościowych podejmowane przez CPSS oraz Międzynarodową Organizację Komisji Papierów Wartościowych (International Organization of Securities Commissions, IOSCO)[33]; oraz ii) w perspektywie wspólnotowej, wspólne działania podejmowane przez ESBC oraz Komitet Europejskich Regulatorów Rynku Papierów Wartościowych (Committee of European Securities Regulators, CESR), służące wyznaczeniu jednolitych standardów rozliczania i rozrachunku papierów wartościowych w Unii Europejskiej[34]; zasadność podejmowania takich wspólnych działań została niedawno potwierdzona przez Radę[35].

3.5 W odniesieniu do nadzoru systemowego sprawowanego przez NBP nad KDPW EBC zauważa ponadto, iż potrzeba zapewnienia efektywności funkcji nadzorczych znajduje swoje uzasadnienie w systemowym znaczeniu KDPW dla utrzymania stabilności rynku finansowego w Polsce, w kluczowej roli usług rozrachunkowych świadczonych przez KDPW dla operacji realizujących politykę pieniężną NBP oraz w bliskim związku operacyjnym pomiędzy KDPW a systemami płatności prowadzonymi przez NBP, w tym z systemem SORBNET-EURO przyłączonym do prowadzonego przez Eurosystem systemu TARGET[36]. W powyższym kontekście EBC zaleca

---

30 Por. ust. 5 opinii EBC CON/2003/14 z dnia 7 sierpnia 2003 r. wydanej na wniosek Banca d'Italia w sprawie projektu rozporządzenia o systemach, infrastrukturach i instrumentach płatniczych.

31 Por. ust. 14 opinii EBC CON/2005/24 z dnia 15 lipca 2005 r. wydanej na wniosek Ministerstwa Finansów Republiki Czeskiej w sprawie projektu ustawy dotyczącej integracji organu finansowego nadzoru nad rynkiem; zob. również ust. 4.2 opinii EBC z dnia 9 marca 2006 r. wydanej na wniosek Ministra Finansów Rzeczpospolitej Polskiej w sprawie projektu ustawy o nadzorze nad instrumentami finansowymi (CON/2006/15).

32 Por. ust. 15 opinii EBC CON/2005/24.

33 Por. np. wspólne publikacje CPSS-IOSCO „Zalecenia dla systemów rozrachunku papierów wartościowych" (Recommendations for securities settlement systems), listopad 2001, oraz „Zalecenia dla partnerów centralnych" (Recommendations for Central Counterparties), listopad 2004; publikacje dostępne na stronie internetowej Banku Rozrachunków Międzynarodowych pod adresem www.bis.org.

34 Por. np. wspólne publikacje ESBC-CESR „Standardy dla systemów rozrachunku i rozliczeń papierów wartościowych w Unii Europejskiej" (Standards for securities clearing and settlement in the European Union), wrzesień 2004; publikacja dostępna na stronie internetowej EBC pod adresem www.ecb.europa.eu.

35 Por. informacja z nieformalnego spotkania Rady ECOFIN w dniach 4-5 kwietnia 2008 r., „Infrastruktury rynku finansowego UE" (EU financial markets infrastructures), pkt 3; publikacja dostępna na stronie internetowej prezydencji słoweńskiej UE pod adresem www.eu2008.si.

36 System SORBENT-EURO zostanie wkrótce zastąpiony przez system TARGET2-NBP.

polskim władzom przyjęcie rozwiązań zapewniających NBP zdolność do wykonywania funkcji nadzoru systemowego; działania takie powinny w szczególności obejmować zapewnienie rzeczywistego i bezpośredniego dostępu NBP do informacji niezbędnych dla wypełniania jego roli w zakresie zapewniania stabilności finansowej, jak również zapewnienie zdolności NBP do wspierania w długim okresie sprawnego funkcjonowania systemów płatności i rozrachunku istotnych dla prowadzonych przez NBP operacji polityki pieniężnej oraz operacji udzielania kredytu w ciągu dnia. W szczególności, EBC formułuje następujące uwagi:

i) EBC ponawia swoje poprzednie zalecenie[37], zgodnie z którym winno nastąpić wyraźne przyznanie NBP zadania wykonywania nadzoru systemowego nad systemami rozliczenia i rozrachunku papierów wartościowych, wraz z zapewnieniem NBP dostępu do wszelkich informacji oraz danych niezbędnych do wykonywania jego funkcji nadzorczych. W tym kontekście, EBC pragnie ponadto zwrócić uwagę polskiego ustawodawcy na następujące przepisy zawarte w projekcie ustawy: i) art. 64a ustawy o obrocie instrumentami finansowymi[38], który zobowiązuje KDPW, lecz nie innych operatorów, do przekazywania NBP na piśmie informacji o swojej działalności w zakresie rozliczania i rozrachunku; oraz ii) art. 2 ust. 2 ustawy o ostateczności rozrachunku[39], który nie przyznaje NBP żadnego udziału wykonywaniu kompetencji w zakresie uznawania powiązań pomiędzy dwoma uczestnikami za system rozrachunku papierów wartościowych.

ii) Dalszej uwagi wymaga kwestia, w jaki sposób zapewnić, aby kompetencje NBP w zakresie nadzoru systemowego były odpowiednio wykonywane we współpracy z KNF, realizującej swoje uprawnienia nadzorcze na mocy przepisów nowelizowanych przez projektowaną ustawę[40]. W sytuacji kiedy odrębne organy publiczne ponoszą odpowiedzialność prawną lub też innego rodzaju odpowiedzialność za określone aspekty systemów płatności i rozrachunku, banki centralne wyrażają gotowość do współpracy z takimi władzami.

4. Przekazywanie stronom trzecim wykonywania zadań w dziedzinie rozliczenia i rozrachunku papierów wartościowych

EBC pragnie zwrócić uwagę polskiego ustawodawcy na projektowany przepis art. 48 ust. 7 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi[41], stanowiący iż przekazywanie wykonywania określonych zadań KDPW dopuszczalne jest jedynie na rzecz podmiotów zależnych od KDPW. EBC zauważa, że przepisy krajowe przewidują niekiedy wymogi zezwolenia lub kontroli w wypadku przekazywania lub dokonywania outsourcingu na rzecz osób trzecich zadań centralnego depozytu papierów wartościowych

37 Zob. uwagi w ust. 4.3 opinii EBC CON 2006/15, powtórzone w ust. 2. 8 opinii EBC CON/2006/53.

38 Wprowadzony przez art. 51a projektowanej ustawy, w brzmieniu nadanym przez punkt 1(22) rządowej autopoprawki z dnia 15 lutego 2008 r.

39 Wprowadzony przez art. 13 ust. 2 projektowanej ustawy, w brzmieniu nadanym przez punkt 4 rządowej autopoprawki z dnia 15 lutego 2008 r.

40 Zob. art. 16 projektowanej ustawy w brzmieniu nadanym przez pkt 5 rządowej autopoprawki z dnia 15 lutego 2008 r., zmieniający odpowiednie przepisy ustawy o nadzorze nad rynkiem kapitałowym.

41 W brzmieniu nadanym przez art. 1 ust. 38 projektu ustawy.

prowadzącego działalność w zakresie rozrachunku; przepisy takie jednak z reguły nie wymagają prawnej zależności osób trzecich, którym przekazywane jest wykonywanie tych czynności, od centralnego depozytu papierów wartościowych. Jakiekolwiek przepisy projektowane w tym zakresie nie powinny stanowić bariery dla rozwoju infrastruktury obrotu papierami wartościowymi w Polsce, dla jej integracji z europejską infrastrukturą obrotu papierami wartościowymi oraz dla dalszej harmonizacji w tej dziedzinie; bariery tego rodzaju wpływałyby bowiem negatywnie na sytuację polskich inwestorów i emitentów.

Niniejsza opinia zostanie opublikowana na stronie internetowej EBC.

Sporządzono we Frankfurcie nad Menem w dniu 21 maja 2008 r.

[podpis]

Prezes EBC

Jean-Claude TRICHET